

DE BONGARD

TIJDSCHRIFT VAN HEEMKUNDEVERENIGING
DE BONGARD
SIMPELVELD - BOCHOLTZ

JAARGANG 12

NUMMER 2

JUNI 2000

COLOFON

Medewerkers:

M.G.H. Vliex-Hensgens
M.J. Horbach
Mr. L..J.M.L. Kohl
J.P. Janssen
P.H.J. Janssen
F.van der Smissen
W.A.A.F.Strolenberg

Eindredactie en vormgeving:

P.H.J. Janssen

Correspondentie-adres:

Mevr.M.Vliex-Hensgens
Stationstraat 3d
6369 VG Simpelveld
Tel.: 045 - 544 10 74

ISSN 1383 - 9896

INHOUD

Inhoudsopgave.	22
Hoe kwam baron de Rochau op Overhuizen terecht?	23
Activiteiten na de vakantieperiode	31
Zumpelveld	32
De Irmstraat	33
Wat bewoog de "stamhoofden" Grooten?	35

De verantwoordelijkheid voor de inhoud van het artikel ligt bij de auteur.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie.

Dit tijdschrift verschijnt vier maal per jaar en is gratis voor leden van "De BONGARD".

Kosten lidmaatschap f 25 per jaar.

Aanmeldingen: Secretariaat "De BONGARD",

Wilhelminastraat 29, 6351 GN Bocholtz. Tel.: 045 - 544 11 17.

HOE KWAM BARON DE ROCHAU OP OVERHUIZEN TERECHT?

door drs. Huub Franssen

Wie de hof Overhuizen bezoekt, gaat naar binnen door een ingangspoort, en als hij dan naar boven kijkt, ziet hij vier wapenschilden. In het midden twee die met elkaar verenigd zijn: links het wapen van baron de Rochau (drie zwarte torens in goud, door sommigen schaaktorens genoemd), rechts dat van zijn vrouw Maria Francisca de Lamargelle van Eijsden. Geheel links zien we het wapenschild van de Rochau's moeder, Lopez, en geheel rechts dat van Maria Francisca's moeder, barones van Bocholtz (drie luipaardkoppen, volgens anderen leeuwenkoppen).

Uit opschriften blijkt dat de toegangspoort gebouwd is in 1714 of in 1717, na de vrede van Rastatt in 1713 na de Spaanse successie-oorlog tussen Frankrijk en de alliantie van Engeland, het Duitse keizerrijk en de Nederlandse republiek. Je mag aannemen dat Rochau (junior) een rolletje gespeeld heeft in die oorlog.

Volgens Habets ("Publications", 1871) zijn er ook opschriften die de functies van barones Maria Francisca's zoon, Rochau junior, opsommen. Die opschriften ken ik alleen uit zijn publicatie. Verder maak ik gebruik van: "Maasgouw", 1927 (anoniem), "Alde-Biezen", 1952 (Roelants du Vivier), "Antraciet" 6, nr.1, 1962 (Dohmen), en vooral van het boek "Leden van de Duitse Orde in de balije Biesen" van Michel van der Eycken en Jozef Mertens, Bilzen 1994.

Hoe kwam Rochau op Overhuizen terecht? Daarvoor moeten we naar kasteel Alden Biesen, maar eerst gaan we naar de eerdere bezitters van Overhuizen, en daarna naar een stukje Europese en Limburgse geschiedenis voor we ons met Rochau bezighouden.

Kasteel Overhuizen

De historicus Habets spreekt over Overhuizen als een kasteel; als hij schrijft over de afbraak, noemt hij het gebouw herenhuis.

Dydden's kaart vermeldt Overhuizen als "domus", evenals de Bongard, maar hij tekent de Bongard als het kasteel dat wij kennen en in kleur, terwijl Overhuizen dezelfde vorm krijgt als de andere hoeven.

Na Dydden worden in de geschriften over de belastingen die de "elf hoeven" moeten betalen, zowel de Bongard als Overhuizen consequent "domus" genoemd. Domus moet het woord zijn waarmee een adellijke woning wordt aangeduid.

In de bevolkingstelling van 1694 krijgen ook alleen die twee de titel huis: het huis Overhuizen en het huis Bongard.

De eerste eigenaar die genoemd wordt, in 1330, is Winandus de Overhusen. Johan van Wilre is de volgende, in 1426.

In de tweede helft van de 15^e eeuw komt het

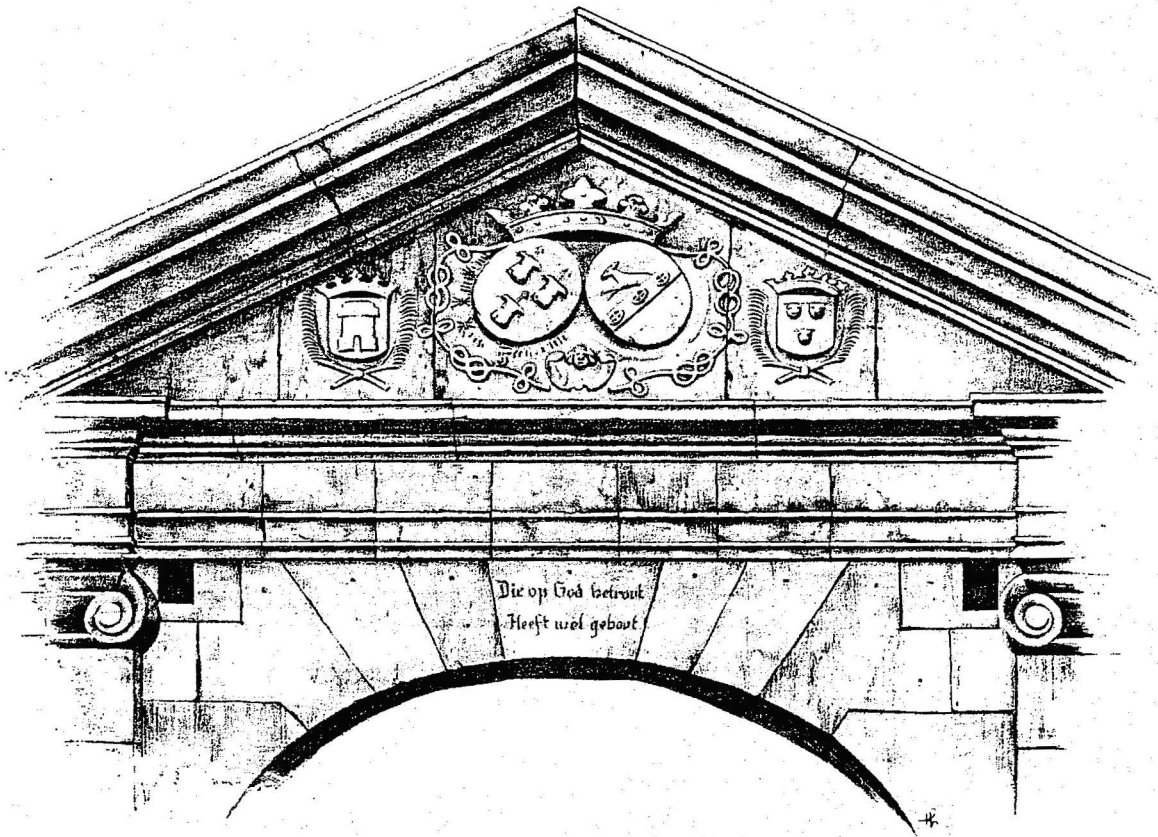
goed in handen van de adellijke familie Van den Hove. Het is een wijdvertakte familie, die in Zuid-Limburg en in de Voerstreek veel bezittingen had.

Tussen 1509 en 1533 komt voor jonker Andries van den Hove (Van den Haeff). Hij is een oom van pastoor Andries van Doenraedt (zijn eerste vrouw is een Van Doenraedt). Hij is schout van de schepenbank Simpelveld, en sedert 1533 pacht hij de grote tienden van de abdij Val-Benoit.

Zijn tweede vrouw, Clara van Hammerstein, schenkt hem drie zonen: Baltus, Leonard en Johan.

Baltus trouwt na het overlijden van zijn eerste vrouw met Barbara Maschereel, dochter van de heer van Wijnandsrade en drost van Breda. Hij verheft Overhuizen in 1551.

Leonard (1519-1590) is lange jaren schepen en soms burgemeester van Aken. Hij is de leider van de katholieke partij tijdens de felle godsdiensttwisten in de keizerstad, twisten

De hardstenen toegangspoort tot Overhuizen met de blaoenen. (Uit: Antraciet)

De landscommanderie Alden Biesen in 1700

die nog lang na zijn dood voortduren.

Van Johan is mij niets bekend.

Baltus heeft twee zonen, Willem en Johan. Willem sneuvelt in Frankrijk in 1592. Zijn broer Johan, die ritmeester is bij de hertog van Gulik, wordt voogd van Willems twee dochters. Hij verheft Overhuizen voor hen in 1593, maar koopt het in 1594 voor hemzelf.

Johans zoon Hans Adam erft Overhuizen van zijn vader en verheft het in 1641. Hij sterft ongehuwd in 1647, waarna Overhuizen toevalt aan jonker Johan Gerard van den Hove, luitenant-kolonel in het keizerlijk leger en wonend op kasteel Goedenrade (der Goonder).

Deze Johan Gerard heeft twee zonen: Hendrik Ferdinand en Bertram, die hun naam schrijven als Van Hoeven. Beiden dienen als edele page op de commanderie Alden Biesen.

De vader en zijn twee zonen verkopen Overhuizen in 1666 aan de landcommandeur van Alden Biesen, Edmond Godfried, baron van Bocholtz. Beide zonen krijgen dan ieder 9.000 rijksdaalders ter beschikking uit het goed Overhuizen.

En zo zijn we bij Alden Biesen en bij landcommandeur van Bocholtz aangeland.

De Duitse Orde en de Balije Alden Biesen

In de tijd van de kruistochten werden verschillende ridderorden opgericht, aanvankelijk voor de verpleging van zieke of gewonde militairen, later ook gericht op de organisatie van de strijd tegen de moslims en als dat zo uitkwam tegen kettens en niet-christenen, ook in West-Europa.

De oudste ridderorden waren de Tempeliers en de Johannieten. De Tempeliers zijn gesticht in 1120 in Jeruzalem en ze bestond hoofdzakelijk uit Franse en Engelse ridders. Waarschijnlijk was ook in Maastricht een commanderie gevestigd in de 12^e eeuw. De orde is in 1312 door de paus opgeheven wegens talloze klachten over machtsmisbruik, na een schandalig proces, waarbij de Franse koning niet schroomde verzonnen beschuldigingen te uiten en de rechtbank tenslotte 54 ridders levend liet verbranden. De echte reden

van de opheffing was de afgunst op de rijkdom der Tempeliers en de angst dat hun organisatie de eenheid van de Franse staat in de weg stond. De paus liet zich misbruiken als instrument van de koning.

De Johannieten of de ridders van Malta, hoofdzakelijk Frans en Italiaans, dateert ook uit 1120. Ze had een commanderie in Mechelen, de Herenhof.

De derde orde is de Duitse Orde of Teutoonse orde, hoofdzakelijk bedoeld voor ridders uit het Duitse keizerrijk. Ze is gesticht in Akko in 1190 als veldhospitaal en werd in 1198 omgezet in een ridderorde.

De orde omvatte verschillende groeperingen: ridders, priesters, beheerders, ziekenzusters en -broeders en weldoeners. Van de ridders werd een celibatair leven verlangd. Voor de ridderstand moest je acht kwartieren hebben, dat wil zeggen dat je moest aantonen dat vier generaties voor je van adel waren, zowel in mannelijke als in vrouwelijke lijn. Vanaf 1671 werd die eis verhoogd tot zestien kwartieren. De bezittingen waren gegroepeerd in balijen of landcommanderijen, waarvan het Duitse rijk er twaalf telde. In het kasteel Alden Biesen was zo'n balije gevestigd, waarvan het gebied zich uitstreekte tot de Rijn.

Alden Biesen, niet ver van Maastricht en dicht bij de weg naar Hasselt, is gesticht omstreeks 1220. Het was dus als landcommanderie het centrum van de balije Alden Biesen. In de balije waren verschillende vestigingen of commanderijen, o.a. in Luik, in Aken (St.-Gillis), de vrije heerlijkheid St.-Pietersvoeren, Maastricht (de Nieuwe Biesen), Keulen (de Junge Biesen).

Een ridder die in de orde carrière maakte, klom langzaam op via leidende functies in allerlei commanderijen tot hij zijn beoogde doel bereikt had. Zo ook de man die wij hebben moeten, Edmond Godfried van Bocholtz.

Landcommandeur Baron Edmond Godfried van Bocholtz

De familie Van Bocholtz heeft niets met het dorp Bocholtz te maken. Ze is van oorsprong

een Gelderse adelsfamilie afkomstig uit Lobberich in Duitsland, niet ver van Venlo. De oorspronkelijke naam is dan ook Bocholt, naar het verdwenen kasteel waarvan de hoeve nog bestaat. Op haar weg naar het zuiden, naar Belgisch Limburg en Luik, heeft deze tak zijn naam aangepast aan de zuidelijke tongval. Vader Godfried was magistraat in Luik, door de bisschop geëerd, door diens tegenstanders fel bestreden. Hij bezat een schitterend huis in de binnenstad, dat nu, gerestaureerd, als Hôtel Bocholtz een van de mooie monumenten van Luik is, niet ver van het bisschoppelijk paleis.

In dat huis werd Edmond Godfried in 1615 geboren als tweede van acht zonen en vijf dochters van Godfried en zijn tweede vrouw Margaretha van Groesbeek.

Zijn vader meldde hem al vroeg aan bij de Duitse Orde, die een plaats voor hem zou openhouden. Na scholing in Münster en daarna in Trier, Keulen en Parijs probeerde hij het twee jaar als kanunnik in Tongeren, maar ging teleurgesteld weg.

In 1635 aanvaardde de Duitse Orde hem in Alden Biesen, hoewel hij vier jaar te jong was. Hij verrichtte drie jaar verplichte krijgsdienst onder de landcommandeur Godfried Huyn van Geleen, veldmaarschalk van de keizer in de Dertigjarige oorlog. Hij was toen aanvoerder van een compagnie tegen de Zweden.

Na commandeurschappen in Ramersdorf bij Bonn en in Keulen wordt hij in 1658 landcommandeur van Alden Biesen. Maar nog is zijn doel niet bereikt, want hij wil het aanzien van Alden Biesen vergroten, en krijgt dat klaar door aankopen ondanks de soms precaire toestand van de financiën van de balije. Hij aast vooral op fraaie titels als baronie.

Bovendien is hij een ijdele potentiaat, die zeer op persoonlijke status gesteld is. Dat laat hij niet alleen blijken uit aankopen, maar ook door persoonlijk optreden en minachting voor kritiek.

Zijn kennismaking met Rochau ontgaat ons. Misschien dateert die uit zijn Keulse tijd, 1649-1658. Als jongeman komt die in Edmonds dienst als cavalier of ruiter. Dan blijkt

dat niets hem genoeg is om Rochau te bevoordelen. Hij stelt in 1663 een "bekeerlingenstichting" in voor hem, creëert in 1663 de maarschalkfunctie voor hem, die hij in 1678 omzet in erfmaarschalk zodat zijn eventuele nakomelingen er ook profijt van hebben. Misschien gecharmeerd door de naam van het dorp Bocholtz koopt hij in 1666 Overhuizen voor 8.200 rijksdaalders uit eigen vermogen van de Van den Hove's, en in 1667 draagt hij die behuizing over aan Rochau. In 1671 koopt hij de grote tienden van Simpelveld en Bocholtz voor 21.000 gulden van de abdij Val-Benoit, die voortaan eigendom zijn van Alden Biesen waarvan Overhuizen ze pacht. Bovendien neemt hij Rochau in zijn familie op door hem in 1677 te laten trouwen met zijn nicht en petekind Maria Francisca de Lamargelle, dochter van Edmonds zuster Margaretha van Bocholtz en Arnold de Lamargelle heer van Eijsden. Die is dan waarschijnlijk 30 jaar oud, de bruidegom 34. Door dit huwelijk krijgt de vrijgezel Bocholtz via zijn nicht en zijn geestelijke zoon en beschermeling als het ware toch nakomelingen

Al deze bemoeienissen omtrent zijn beschermeling en gunsteling, die zelfs openlijk zijn "mignon" of liefde wordt genoemd, zijn koren op de molen van zijn vijanden, die echter machteloos staan tegenover zijn invloed. Natuurlijk wordt er geroddeld, maar niemand durft openlijk te spreken van een homoseksuele verhouding, alleen te denken of te fluisteren. In ieder geval is Rochau in de ogen van Bocholtz' tegenstrevers een "duister personage" en naar hun mening zal iedereen er wel bij varen als hij en andere favorieten van Bocholtz uit Alden Biesen verdwenen zijn. Uit Bocholtz' testament van 1663 blijkt dat hij in wezen een zeer religieus man is, en noemt hij Rochau zijn lieve geestelijke zoon en doop- en vormselkind.

Edmond Godfried sterft in 1690, vele jaren na de dood van zijn vriend Rochau.

Baron Otto Edmond von Rochau

Otto Maximiliaan von Rochau was de zoon van Johannes Zacharias, grootkanselier van

ROCHAU'S GRAFSCHRIFT IN DE KERK VAN ALDEN BIESEN

In de kerk van kasteel Alden Biesen is binnen in de rechtermuur dicht bij het koor een steen van ongeveer twee meter hoogte ingemetseld die daar geplaatst is in opdracht van baron van Bocholtz in 1680 om baron van Rochau te herdenken.

De donkergrijze steen bevat een grafschrift in het Latijn, met in de top het wapen van Rochau: drie torens, elk met aan weerskanten een paardenhoofd en in de top een lans of een pijl. Links en rechts zijn acht wapens afgebeeld.

Aan de linkerkant zien we de wapenschilden van vaders kant, van boven naar beneden: Von Rochau, Von Schleunitz, Von Ravenstein, Von Krummenschel, Von Lewitzow, Von Schmaekern, Von Below en Von Molendorff.

Aan de rechterkant staan de wapens van moeders kant: Lopez, De Vellanova, De Berwouts, T'Serclaes, De Landas, De Hemmeron, D'Ennetieres en De Chatillon.

Het grafschrift luidt:

*D.O.M. (Deo optimo maximo).
Hoc qui sepulchrum respicis pedem siste
viator et quis hic situs sit agnosce.
Emundus Otto stirpis baronis a Rochaw
plus a novenis computans genus saeculis
suam hic quietem quam petivit invenit.
Primum hic Ephaeus Principi Palatino
nostram favore coelitum fidem amplexus
Ad Eburones appulit nimis foelix
sic e tenebris ad iubar quod evasit
foelix reperto tam favente Patrono
quem sibi perenne demerendo devinxit
ut honore primi praeditus Marschalli
teutonici in isthac ordinis monarchia
et coniugem lectissimam suam Neptem
servavit illum spiritum usq' ad extremum
modestia prudentiaq. constante
solusq. D(omi)no charus invidos omnes
virtute vincens deniq. a febris victus
moestaeq. moestus Coniugi vale dicens
benedictionis unico precans nato
nato dierum bis decem diem claudit
sese resignans laetus et Crucem amplexus.
Abi viator mortui vicem plange
precare ut ista morte vivat aeternu(m).*

*MUnerIs fUnDator hUIUs trIstIs
BoChoLtz posUIt*

Nu volgt de vertaling naar mijn beste kunnen, geholpen door die van Roelants du Vivier in 1952, die ik hier en daar meen te moeten verbeteren. Ze volgt zo letterlijk mogelijk het origineel, maar de zinsbouw moest ik aanpassen om de zaak begrijpelijk te houden.

*Aan de beste en hoogste God gewijd.
Wandelaar die dit graf ziet, houd de pas in en
hoor wie hier ligt. Het is Edmond Otto, zoon
van baron Rochau, die wist dat zijn familie
meer dan negen generaties voor hem telde. Hij
vond hier de rust die hij nastreefde.*

*Aanvankelijk was hij als jongen page van de
keurvorst van de Palts. Door de goedheid van
de hemel omhelsde hij ons geloof. Overgelukkig
kwam hij in het land van Maas en Rijn (de
Eburonen). Zo ontsnapte hij uit de duisternis
naar het zonlicht.*

*Hij was zo gelukkig een zeer begunstigende
beschermheer te vinden, die hij door hem voor
zich te winnen voor altijd aan zich bond.*

*Hij had de eer eerste maarschalk te worden van
de Duitse Orde in deze commanderij, en kreeg
tot zeer beminde echtgenote diens nicht (d.w.z.
die van Bocholtz).*

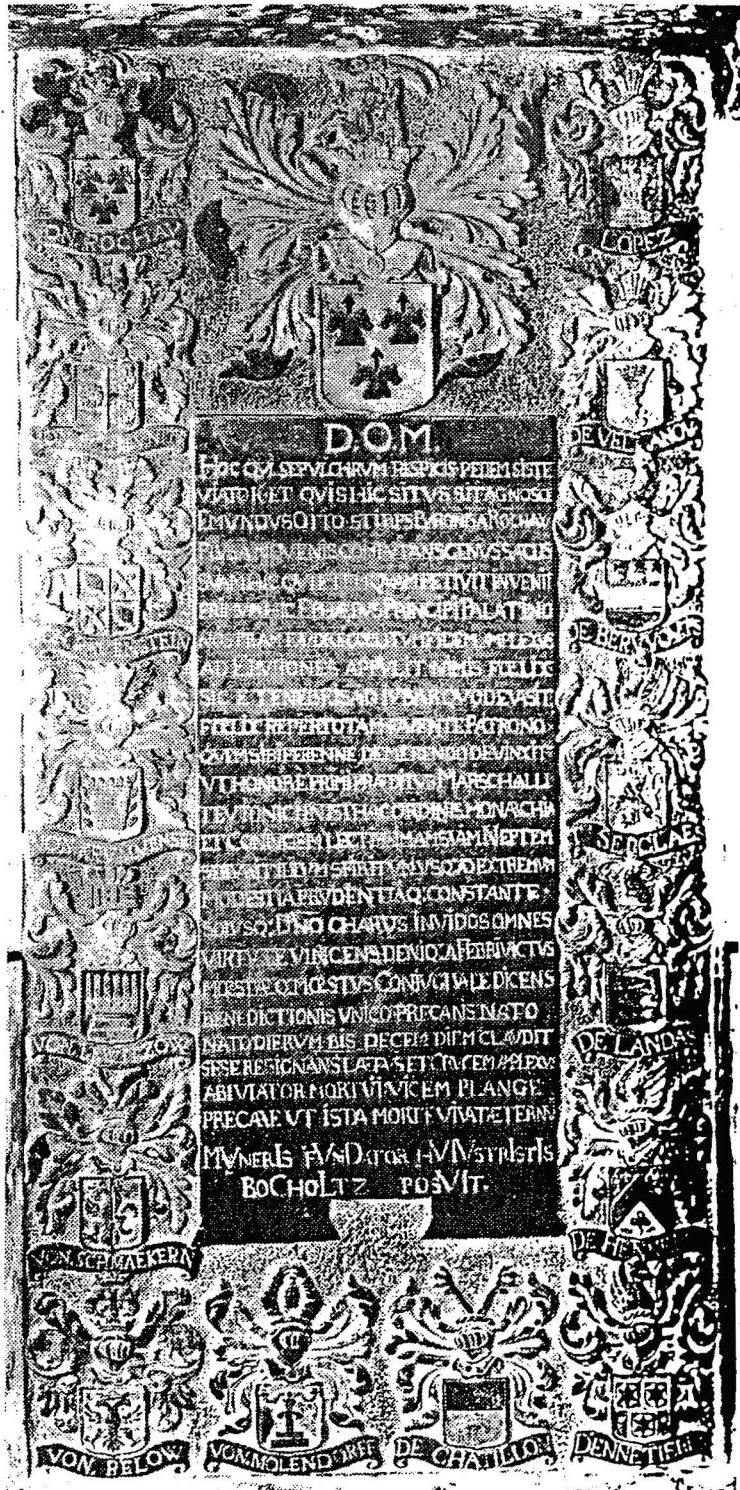
*Tot het einde toe bewaarde hij standvastig de
geest van ingetogenheid en inzicht. Door God
geliefd overwon hij in zijn eentje door zijn
deugd al zijn benijders.*

*Tenslotte door de koorts geveld nam hij be-
droefd afscheid van zijn treurende echtgenote,
smekend om zegen voor zijn enige zoon, die
twintig dagen te voren geboren was, en eindigde
hij zijn leven, zich zonder morren overgevend
en het kruis omhelzend.*

*Ga nu verder, wandelaar, treur om de dode, en
bid dat hij eeuwig leve door deze dood.*

*De stichter van de gedenksteen, de bedroefde
Bocholtz, liet deze plaatsen.*

Het chronogram in de laatste regels (M, D, C, L, V, V, V, V, V, I, I, I, I, I) levert het jaartal 1680 op.

*De H. Dominicus ontvangt een rozenkrans van de H. Maagd met Kinden overhandigt
een rozenkrans aan landcommandeur Edmond Godfried van Bocholtz.
Rechts naast Bocholtz vermoedelijk Otto Edmond van Rochau.
Schilderij in de St. Mauritiuskerk van Bilzen van omstreeks 1661-1665*

keurvorst Karel Lodewijk van de Palts aan het hof in Heidelberg en van Elisabeth Lopez de Villanuova die van Spaanse of Portugese afkomst was.

Ik gebruik de schrijfwijze Rochau, die Rochau junior en zijn moeder in Bocholtz gebruiken. Zo laat ook baron Bocholtz schrijven op de memoriesteen in Alden Biesen. In sommige publicaties is consequent Rochow te lezen.

Als Otto geboren wordt, in 1642 of 1643, zijn we aan het einde van de Dertigjarige oorlog die Duitsland aan de rand van de afgrond brengt. De protestantse keurvorst en zijn protestantse hof waren al jaren in oorlog met de katholieke keizer en steunden de buitenlandse vijanden, de Fransen en de Zweden.

Als de oorlog in 1648 is afgelopen, gaat het keurvorstendom van de Palts weer in katholieke handen over en zijn de protestantse hovelingen gedwongen katholiek te worden of te emigreren. Allerwegen is er activiteit in katholieke kringen om van de "kettters" weer goede katholieken te maken.

In deze kringen beweegt blijkbaar ook Bocholtz zich. Waarschijnlijk al in zijn Keulse tijd heeft hij de jonge Rochau, die page zou zijn geweest aan het hof van de keurvorst, leren kennen, en als Otto katholiek wordt in 1659 en katholiek gedoopt wordt in Keulen in 1661, treedt Bocholtz op als peetvader. Otto krijgt dan als tweede naam Edmond.

Dan treedt Otto in Bocholtz' dienst. Deze wil hem graag laten opnemen in de Duitse Orde en Otto vraagt daar ook om. Wegens zijn Spaans-Portugese voorouders heeft hij dispensatie nodig die hij ook krijgt. Toch treedt hij niet in. Wel neemt hij zich krijgsdienst tegen de Turken voor, maar of het daarvan komt is nergens duidelijk.

In 1663 sticht Bocholtz uit eigen middelen een bekeerlingenstichting gedoteerd met 11.000 rijksdaalders, bedoeld als ondersteuning van Otto. Onder duidelijke voorwaarden mag iemand die Bocholtz aanwijst daarvan profiteren. Eerder hebben we gezien hoe hij een ambt voor hem in het leven roept en dat later erfelijk maakt, hoe hij Overhuizen aan hem schenkt en zelfs dat hij hem in 1677 laat

trouwen met zijn nichtje.

Twee jaar later sterft Otto, volgens zijn grafscript aan de koorts. Zijn zootje Ferdinand Edmond is dan pas een paar weken oud. De ontroostbare Bocholtz laat in de kerk van Alden Biesen een herdenkingssteen aanbrengen. Links en rechts van het grafscript getuigen telkens acht wapenschilden van zijn adellijke afkomst. Bij de graftekst aan het einde van dit verhaal zal ik zijn voorouders noemen. Speurders kunnen dan op zoek naar plaats en positie van Otto's voorouders.

Barones Maria Francisca blijft op Overhuizen wonen. De bevolkingstelling van 1694 schrijft: "Op het hujs Overhuijsen bevonden Maria Francisca de Lamargelle douariere De Rochouw; haere moedere la Baronne de Bocholtz; knechten Wolter van Gulpen, Merten Aussems, Wijnand Rouwet, Hendrijck Breucheler, Hendrijck Bisschops, Hilger van de Wijer, Jacob Werst ende Hendrijck Oelmans; maegden mademoiselle Louijs, Anna Geerarts, Martine Rouwet, Maria Houpperets, Engen Knops ende Catharina Swaerten". Zoon Ferdinand is kennelijk uithuizig, maar haar moeder Margaretha de Lamargelle-van Bocholtz uit Eijsden is bij haar ingetrokken. Maria Francisca sterft in 1736, 90 jaar oud.

Ferdinand Edmond von Rochau

Otto's zoon Ferdinand Edmond werd geboren in 1679, een dag of twintig voor zijns vaders dood. Zijn moeder Maria Francisca laat in 1714 of 1717 op de ingangspoort schrijven: "M.F. verwitwete Baronin von Rochau geboren Baronin von Lamargelle zu Eysden, Frau zu Oberhausen". En van haar "eintziger Herr Sohn L. Baron von Rochau, Herr zu Oberhausen und Hottorf (in het land van Gulik)" vermeldt zij de functies.

Hij is ridder in de Duitse Orde, erfmaarschalk van de kardinaal von Schönborn die landcommandeur van Alden Biesen is, hofmaarschalk, kamerheer en adviseur van de aartsbisschop-keurvorst van Keulen en drost en schout van kasteel, stad en land van 's-Hertogenrade. Hij moet wel krijgsman zijn geweest. Maar ook in Simpelveld is hij actief geweest.

Als hij 63 jaar is, in 1742, trouwt hij. Heeft hij dispensatie van zijn gelofte tot het celibaat als ridder? Zijn vrouw is Maria Barbara (Marie Barbe) barones van Grave de Bajenrieu. Zij schenkt hem zeven kinderen: Maria Magdalena Barbara Francisca, 1743, Maria Francisca Josephina Gabriel 1744, Catharina Antoinetta Francisca Philippina Wilhelmina 1745, Maria Anna Ferdinanda Theodora Carolotta Felicitas 1747, Maria Magdalena Rosa Ferdinanda 1748, Caesar Franciscus Constantinus Edmundus Guilielmus 1749 en Maximiliaan Antonius Philippus Franciscus Gislenus 1752. Al deze kinderen zijn geboren op Overhuizen en de eerste zes gedoopt in Simpelveld, nummer zeven is ook op Overhuizen gedoopt. Het arriveren en de kerkgang van peters en meters en doopgetuigen moeten voor Bocheser en Zumpelvelder een mooi kijkspel zijn geweest: regionale adel en hoge geestelijkheid vaak namens nog hogere autoriteiten als de landcommandeur van Alde Biesen of de bisschop van Gent. Ferdinand sterft in 1753, 74 jaar oud, zijn vrouw in 1784. Zij is het die in 1773 de heerlijkheid Simpelveld koopt van graaf Charles François van der

Leyen, waardoor Overhuizen zetel der heerlijkheid wordt in plaats van de Bongard. Van de zeven kinderen verheft Maximiliaan Overhuizen in 1754. Blijkbaar sterft hij vroeg, want zijn zuster Maria Francisca, getrouwd met Philippe graaf de Rodoan de Boussoit, kamerheer van de keizer, verheft met haar man Overhuizen in 1769. Het echtpaar Philippe de Rodoan en Maria de Rochau krijgt vier kinderen: Charles Antoine, Charlotte Josephine, Anne Charlotte en Félicitée Ferdinande. Anne Charlotte trouwt in 1786 met de militair Louis graaf d'Andelot. Hun dochter Antoinette Delphine d'Andelot trouwt in 1790 met Charles Rodriguez d'Evora y Vega, markies van Rodes, markies van Berleghem, senator van België. Aan deze schoonzoon verkoopt Anne Charlotte de Rodoan in 1813 Overhuizen. Uiteindelijk komt de hoeve in 1921 aan gravin d'Ansembourg-Hex te Tongeren. Wat een namen, en wat een prui kentijd! Maar iets van de vraag hoe een in onze streken onbekend geslacht in Bocholtz terecht komt en carrière maakt, is beantwoord.

ACTIVITEITEN NA DE VACANTIEPERIODE.

Dinsdag 12 september

Lezing: *"De geschiedenis van de brouwerij van Gulpen"* door pastoor F. Crutzen.

Dinsdag 10 oktober

Lezing: *"Zuid-Limburg onder de voet gelopen"* door dr. Panhuysen

Dinsdag 14 november

Algemene ledenvergadering.

Dinsdag 12 december

Lezing: *"Kerstmis"* door Ed v.d. Ende.

ZUMPELVELD

Durp mit ziang durps-figoerre
durp woa me ummer op deed loerre

Durpsfigoerre zunt luij wie doe en ieg
durpsfigoerre va dieg en mieg

Dat zunt gans bezóngere
dat zunt durps-wóngere

Die hant get wat genge versjteet
ieg hof dat dat noeëts vergeet

Gedderinge kent ze, aan hunne gank
't ganse leave lank

Ze zunt gans geweun,
en woeëne nit in eng villa

Zoeng durpsfigoerre
zunt d'r Willem en 't Tilla

Ieg hof dat 't binne Zumpelvelds moerre
ummer zal geave durpsfigoerre

J/A/L/E

3 april 2000

DE IRMSTRAAT

door Math. Horbach

Voor degenen die de Irmstraat goed kennen moet de wandeling van Bert Sluijsmans uit zijn jeugdjaren in DE BONGARD 1999 - 4, een nostalgische belevenis zijn geweest. We missen echter een verklaring voor de naam Irmstraat. Dit is geen verwijt aan de auteur! Als het niet bekend is, kun je het niet vermelden.

In het verleden hebben enkele historici getracht te achterhalen wat dit "Irm" kan zijn. Men denkt er waarschijnlijk een waternaam in te zien of een laag gelegen drassig gebied. Doch een exacte verklaring heeft men niet gevonden.

Wat betekent "Irm" en waar komt die naam vandaan?

In Simpelveld vinden we die naam, of iets wat erop lijkt, in 1522.

Een contract voor de jaardienst van Petri Schelen, zijn vrouw Barbere en kinderen vermeldt dat het onderpand hiervoor een morgen land is, gelegen op de molenweg, welke in het bezit is van Margret, de vrouw van Teelen van Neyrm.

Omdat veel namen afgeleid zijn van plaatsnamen (toponiemen) zou men kunnen aannemen dat deze Teelen afkomstig is uit Neyrm of Nirm, zoals we zullen zien. Als dat zo is, dan moet er een plaats Neyrm of Nirm bestaan. Maar waar vinden we die?

Nirm moeten we zoeken aan de uiterste noordrand van de voormalige zelfstandige gemeente Eilendorf, nu deelgemeente van Aken. Zo ook aan de noordgrens van het territorium van de vroegere abdij Kornelimünster.

Nirm is vanouds steeds een deel van Eilendorf geweest. Ruimtelijk gescheiden van Eilendorf door het Kleebachtal, later, vanaf 1838/40, nog versterkt door de spoordam van de lijn Aken-Düren-Keulen.

Hierdoor vormde Nirm een eigen gemeenschap. Men zou dit kunnen vergelijken met de Huls en Simpelveld of met de Bocholtzerheide en Bocholtz.

In een pachtcontract van 10 juni 1340 uit het bestand St. Adalbert in het Hauptstaatsarchiv Düsseldorf, betreffende 16 morgen land, gelegen in het gebied van Eilendorf tussen "Upheym" en "Nyderheym", komt inderdaad duidelijk naar voren dat het hier een hooggelegen- en een laaggelegen deel van Eilendorf betreft. Door de ligging in het dal waar Haarbach en Kleebach samenvloeien is de naam Nyderheym relatief eenvoudig te verklaren. De spraakontwikkeling voert van Nyderheym (1340), Niderem (1520) en verder als Nederhem, Nirhem, Nerem en tot Nirm, Ny(de)r(hey)m.

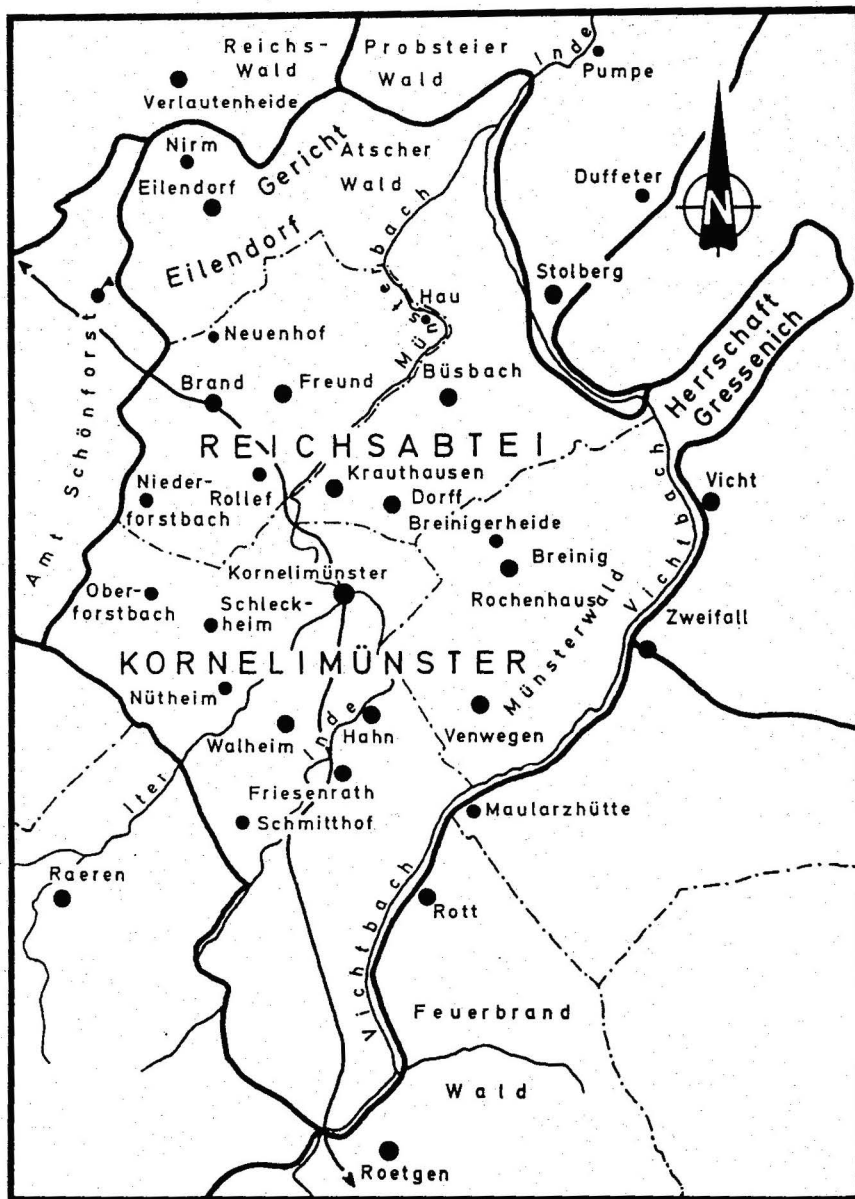
In Simpelveld vinden we Neyrm (1522), Neyrmstraes (1550), Neyrmstrayt, Nermstraes, Ermstraet, Neermstraes en Nerm (alle in 1596), Nermst (1611) en tenslotte Irmstraat.

Hoe deze Teelen in Simpelveld verzeild raakt is natuurlijk gissen. Mogelijk is hij als seizoenarbeider naar onze contreien gekomen en heeft zich hier gevestigd in de straat die men later naar hem of zijn afkomst genoemd heeft Migratie en immigratie zijn van alle tijden. Een en ander is ook in de 16^e eeuw niet ongebruikelijk. Personen uit onder andere het Münsterland, Kalterherberg, Jülich, Schinveld, Nuth, Laurensberg, 's Hertogenrade en Aken vestigen zich hier of verwerven goederen in Simpelveld of Bocholtz.

Bronnen:

Band 3 uit de "Schriftenreihe der Heimatvereins Eilendorf". 1990.

Liber Monasteri Belleriditus

In het uiterste noorden van het voormalige "Munsterländchen", van het territorium van de Rijksabdij Kornelimünster, lag Nirm als gedeelte van Eilendorf in de onmiddellijke nabijheid van de Landgraaf, de grens tussen het Rijk Aken en het "Münsterländchen" resp. de Heerlijkheid Eilendorf.

WAT BEWOOG DE "STAMHOOFDEN" GROOTEN?

door J. Schrijvers (Agricola)

Wat bewoog de "stamhoofden" Grooten aan gene zijde van onze oostgrens om zich in de 19^e eeuw in onze regio te vestigen?

Mogelijk hun structurele dynamiek alsook daaraan verwant de aantrekkingskracht van charmante rijke boerendochters in het land van Bocholtz en omstreken.

De "stamhoofden":

1. *Joannes Henricus Grooten*, komende van Orsbach huwt 1794 te Simpelveld met Loyson, Maria Agnes. Stam "aan de Linde" te Bocholtz.

2. *Jan Leonard Grooten*, komende van Heijden in huwelijk met Van Wersch, Maria Clara. Stam "Vlengendaal".

3. *Mathias Grooten*, in huwelijk met Van de Weyer, Christina te Richterich. Maar liefst vijf van hun zeven kinderen vestigen zich in onze regio.

Het is deze laatste stam die ik hier nader wil belichten, mede door de vele bidprentjes die zich daarop laten "aanspreken".

I

Maar vooreerst, daarvoor een eind terug naar de 18e eeuw alwaar Mathias Grooten te Vetschau op 19-02-1730 huwt met Sophia Rampen of Rompen. Uit dit huwelijk komen één dochter en zes zonen.

II

o.a. Joannes Leonard, overleden te Laurensberg op 22-04-1821, 90 jaar oud. Hij huwde aldaar met Moulen, Joanna Gertrudis, geboren te Simpelveld, overleden te Laurensberg op 07-04-1815 in de leeftijd van 78 jaar, dochter van Moulen, Martinus en Moenen, Anna.

Uit dit huwelijk komen drie dochters en twee zoons voort.

Tussen haakjes, het begrip Laurensberg lijkt mij nogal rekbaar: met meerdere dorpjes en gehuchten omgeven.

III

Zoon Mathias, overleden te Laurensberg in 1832, 64 jaar oud, huwde op 10-07-1799 met Van de Weyer, Christina, overleden te Laurensberg op 65-jarige leeftijd in 1841; dochter van Aegidius Van de Weyer en Brouwers, Mechtilde te Simpelveld, wonende hoeve Crijns x Van de Weyer, Irmstraat.

Hun kinderen:

IV.1 *Joannes Leonardus*

woonde o.a. te Mechelen-Hilleslagen en Wylre-Etenaken, aldaar overleden in 1888, 88 jaar oud. Hij huwde in 1832 met Bindels, Catharina, overleden te Etenaken in 1899, op 88 jarige leeftijd, dochter van Jacob Bindels en Sleypen, Maria Catharina.

Hun kinderen: zie V.1

IV.2 *Joanna Gertruda*, overleden te Epen in 1843, 41 jaar oud in huwelijk met Cornelius Jöbses van de Winbricher molen te Epen. Zoon van Jacob Jöbses en Gerards, Maria Catharina te Bocholtz. Hun vijf kinderen:

1. Mathijs Jozef
2. Karel Willem
3. Hubertina Jozefa
4. Jozefa Hubertina, en
5. Peter Aegidius, in huwelijk met De la Haye, Maria Theresia, overleden in 1923 te Simpelveld, 71 jaar oud. Vijf kinderen.

De vader, weduwnaar Cornelius Jöbses huwt in 1852 in Simpelveld voor de tweede keer met Brand, Anna Barbara (kinderen.....?), dochter van Werner Brand (burgemeester van 1817 - 1875) en Quadvlieg Maria Theresia. Cornelius Jöbses vertrekt in 1927 vanuit Simpelveld naar Heerlen.

IV.3 Maria Theresia, overleden te Heerlen-Soureth in 1885, oud 76 jaar, huwde circa 1840 met Vrusch, Egidius Joseph, overleden te Soureth in 1897 op 82-jarige leeftijd; zoon van Vrusch x Franssen.

Uit dit huwelijk van Vrusch x Grooten kwamen drie zoons en twee dochters, o.a. Herman Joseph Hubert, overleden te Soureth in 1943, 87 jaar oud. Hij huwde in 1878 te Schaesberg met Lorteye, Johanna Barbara die te Soureth overleed in 1942, 78 jaar oud. Zij zijn de grootouders van de families Vrusch en Vaessen aldaar wonende.

IV.4 Maria Josephina, overleden te Simpelveld in 1897, 81 jaar oud; in huwelijk met Herman Joseph Pelzer, landbouwer en wethouder, die in 1862 op 47-jarige leeftijd overleed, zoon van Mathias Pelzer x Breuer. Uit dit huwelijk één zoon en twee dochters.

IV.5 Pieter Aegidius, overleden te Heerlen-Locht in 1894, 83 jaar oud, huwde in 1839 te Bocholtz met Schiffelers, Maria Agnes, overleden te Locht in 1898 op 83-jarige leeftijd. Ze verhuisden ca 1842 van Bocholtz naar de Locht. Kinderen zie V.2 .

Ze was de dochter van Willem Hendrik Schiffelers x Scheffers-Schepers, Christina. Deze was van 1800 tot 1831 burgemeester van Bocholtz. Overleden in 1837.

IV.6 Mathias en

IV.7 Godefridus Grooten.

Blijkbaar durfden zij het grensavontuur niet aan en verbleven zij in de regio van Laurensberg!

A.

V. De kinderen van Jan Leonard Grooten (IV.1) x Bindels Catharina.

(Zie bidprentje 1)

V.1 Maria Christina, op 63-jarige leeftijd overleden te Wylre in 1897. Zij huwde in 1861 te Wylre met Knops, Jan die in 1875 overleed.

Hun kinderen:

1. Leonard
2. Maria
3. Anna
4. Antionetta
5. Philomena
6. Franciscus
7. Maria Agnes
8. Dominicus en
9. Hubertina.

V.2 Mathias Joseph Cornelius, overleed in 1837, twee jaar oud.

V.3 Wilhelm Heinrich Hubert, priester.

Kapelaan te Eys in 1864, te Schaesberg van 1865 tot 1880, pastoor te Rimborg van 1880 tot 1884 en aldaar op 48 jarige leeftijd overleden.

V.4 Mathias Joseph Hubertus, overleden te Wylre in 1903, 65 jaar, ongehuwd.

V.5 Maria Agnes Hubertina, overleden te Etenaken in 1921, 76 jaar oud. Ongehuwd, huishoudster bij haar broer Johannes Stephanus.

V.6 Johannes Stephanus, priester. (Zie bidprentje 2)

V.7 Maria Josephina, overleden te Bocholtz in 1902, 59 jaar oud. Zij huwde in 1866 met Rhoen, Dominicus, landmeter, burgemeester te Bocholtz, die in 1908 op 69-jarige leeftijd overleed. (Zie bidprentje 3) Hij was een zoon van Hendrik Rhoen en Bencke, Anna Maria. Zij hadden acht kinderen, o.a.:

DE BRUGMOLEN TE KERKRADE

In 1907 verkocht eigenaar Michael Jozef Frans Colen (oud-vrederechter te Antwerpen) de Brugmolen met huis, stal en bakhuis aan Alphons Frans Pascal Hoenen, molenaar van de Köpkesmolen te Heerlen. Hij bleef eigenaar van de Brugmolen tot 1921.

De pachters/molenaars van de Brugmolen waren achtereenvolgens Peter Matthijs Eydems, en na zijn dood de weduwe Eydems.

Na de eeuwwisseling werd de molen verpacht aan Leonard Eydems, die op 30 januari 1891 getrouwd was met Maria Anna Philomena Grooten.

Maria Anna Philomena Grooten werd op 30 jan. 1850 te Heerlen aan de Locht geboren. Ze was de dochter van Peter Aegidius Grooten, geb. 28-06-1811, en Maria Agnes Schiffeler, geb. 01-01-1810 te Bocholtz.

In 1921 kwam Jan Pieter Hubert Grooten, geb. 01-10-1879 en gehuwd met Maria Josepha Steinbusch, door koop in het bezit van de Brugmolen met aanhorigheden.

Op 24 november 1937 werd de molen met woonhuis en bijgebouwen, magazijn en stallen, schuren, tuin en weiland openbaar verkocht.

Hoogstbiedende was August Lemmens, koopman te Kerkrade. Hij kocht de molen met aanhorigheden namens Nicolaas Zincken, reiziger te Spekholzerheide en deze op zijn beurt namens Hendrik Wolters, koopman te Eygelshoven. Jan Pieter Hubert Grooten bleef echter op de molen en werd pachter.

Op het einde van de jaren veertig werd de Brugmolen stilgelegd en geleidelijk verdween een groot deel van de maalinrichting.

Wolters verkocht de molengebouwen in 1963 aan de gemeente Kerkrade. Zes jaar later werd de Brugmolen gesloopt.

Alleen de namen van de wegen, zoals Brugmolenweg en Hammolenweg houden de herinnering aan de molens nog levendig.

Gedeeltelijk overgenomen uit: "*De molens van Limburg*" door P.W.E.A. van Bussel

Jesus! Maria! Joseph! Gertrudis!

„Er stach in gutem Alter; hochbetagt und hochbetabet.“
Gen. 25, 8.

Zum frommen Andenken

an den
wohlachtbaren Herrn

Leonard Grooten,

Mitglied des Kirchenvorstandes zu Wylre,

welcher hienächst, mit den Sterbefaciamenten verleben, unter dem vriederlichen Verstand seines Sohnes und miter dem Gebete seiner theuren Angehörigen, am 30. Januar 1888 sanft und gettetzgeben in ein besseres Leben hinüber-Schlummerte.

Der theure Singschiedene war geboren zu Alderich am 15. August 1801 und verehelichte sich mit Catharina Windels am 8. Juli 1832. Aus dieser glücklichen Ehe entsprossen 10 Kinder, von welchen 6 den Vater überleben.

Der Glaube war für den Verstorbenen die Lichtschmuck seines Lebens. Mit zarter Gewissenhaftigkeit in der Erfüllung seiner religiösen Pflichten, verband er die Tugenden eines für das Wohl der Seintigen unermüdetlich besorgten Vaters und Vaters.

Seine Kinder erzieht er alle in der Furcht des Herrn, so daß er die Freunde und das hohe Glück erzieht, zwei Söhne sich dem Priesterstande widmen zu sehen; und als der Tod ihm den ältesten vriederlichen Sohn und allzu früh entriß, wodurch seinem Herzen die tiefste Wunde geschlagen wurde, da sprach er mit dem großen Dulder, die unferdlichen Katholik die Gottes anbetend: „Der Herr hat ihn mir gegeben, der Herr hat ihn mir genommen, der Name des Herrn sei gebenedeit.“

So flossen seine Lebensjahre in Aeten, Duten und Arbeiten verdienstreich dahin.

Eine kurze Krankheit, welche anfangs die Heilung auf Wiedergesundung nicht auszuschießen schien, mahnte

JEZUS, MARIA, JOSEPH, BERNARDUS.

Gedenk in uwe godvruchtige gebeden
de ziel van zaliger

Den Zeereerw. Heer

**Johannes Stephanus Hubertus
GROOTEN,**

geboren te Wylre 12 Maart 1855,
Priester gewijd 25 Maart 1882,
Kapelaan Bochtoltz 1882,
Pastoor Ubachsberg 1903,
en aldaar overleden 13 September 1919,
na voorzien te zijn geweest van de H.H.
Sacramenten der stervenden.

Benauwdheid heeft mij overvallen en al
mijne krachten zijn mij ontaaan.

Job XVI, 8.

Zij, die er velen in de wegen der recht-
vaardigheid onderwijzen, zullen schitteren
als sterren in alle eeuwigheid.

Eccli XXIV, 42.

Vader, ik heb u verheerlijkt op de aarde,
ik heb het werk volbracht, dat gij mij
gegeven hebt om te doen en nu verheer-
lijkt Gij mij bij u zelven. Joan XVII, 5.

Dierbare bloedverwanten en Parochianen,
innig had ik u lief; u zal ik in den hemel
beminnen gelijk ik u op aarde bemind heb.
Weest mijner gedachtig in uwe gebeden.

Hij ruste in vrede. Amen.

Mijn Jezus barmhartigheid.

(100 dagen aflaat.)

N. V. Drukkerij G. Corten Heerlen

Bidprentje 1

Bidprentje 2

Jesus! Maria! Joseph! Jacobus!

„Lasset uns loben ruhmwürdige Männer . . .
Ihre Leichname sind in Frieden im Grabe, doch
Ihr Name lebt von Geschlecht zu Geschlecht.“
Eccli: 1 - 1, 14.

Christliches Andenken

an den wohlgeborenen Herrn

Heinrich Dominicus Joseph RHOEN,

verklärter Geometer,

42 Jahre Sekretär und 32 Jahre Bürgermeister
der Gemeludo Böchtoltz,

dieselbst geboren den 12 Oktober 1839, im Jahre 1866
verehelicht mit der am 17 September 1902 verschiedenem
JOSEPHINA GROOTEN, wiederholt gestärkt mit den heil-
igen Sakramenten unter dem Gebete und dem Segen seiner
priesterlichen Söhne gottselig im Herrn entschlafen den
7 November 1908.

In der Person dieses edlen Mannes wird ein kluger
Beamter, ein gewandter Gemeindevorsteher, ein weiser
Berater, ein treuer Gatte, ein unvergesslicher Vater, ein
musterhafter Katholik zu Grabe getragen. Erhebungen
seiner schönen Eigenschaften, Lobreden seiner vortref-
lichen Tugenden sind eitel: „Lobpreisen mögen ihn seine
Werke.“ (Prov. 31, 31). Und finden seine „acht tiefbe-
trübten Söhne und Töchter in „seiner Werken“ und in
seinem höchst erbaulichen Lebensdenk Trost- und Hoff-
nungsgründe genug, dass Gott ihm bereits „die Krone des
Lebens geschenkt,“ so empfehlen sie, in Anbetracht dass
sein strenges Gericht diejenigen, welche Vorgesetzte ge-
wesen, treffen wird, seine liebe Seele dem heiligen Opfer
seiner zahlreichen priesterlichen Verwandten und Freunde
und der Fürhülte seiner Gemeindegensosen von Bochtoltz
und aller Gläubigen, auf dass dieselbe dem alcheter
ruhig im ewigen Frieden.

„Jesu, sanftmütig und demütig von Herzen, mach mein
Herz deines Herzens gleich.“ 200 Tage Ablass.
„Süßes Herz Maria, sei meine Rettung!“ 200 Tage Ablass.

Prints V. Alberts, Göttingen.

GEDENK MET EEN VROOM GEBED
de ziel van zaliger **FOTO**

DE HOOGEERWAARDIGHEER

GULIELMUS RHOEN

Plebann-Deken van de Kathedrale Kerk

Pastoor van het Kathedrale Kapittel

Officier in de Orde van Oranje Nassau

Geboren te Bochtoltz 24 Mei 1880

Priester gewijd te Roermond door Mgr. Drehmanns
19 Maart 1904

Rector te Mariënwaard 1907 - 1916

Godsdienstleraar aan de Gemeentelijke H.B.S.
te Maastricht 1916 - 1917

Kapelaan te Simpelveld 1917 - 1919

Rector O. L. Vrouwe Munsterkerk te Roermond
1919 - 1927

Pastoor H. Hart-parochie te Roermond 1927 - 1929

Pastoor-Deken te Sittard 1929 - 1935

Plebann-Deken te Roermond vanaf 1 October 1935

Overleden in het O. L. Vrouwe Gasthuis te Amsterdam,
voorzien van de H.H. Sacramenten der Stervenden,
16 October 1952 en begraven vanuit de Kathedrale
Noodkerk te Roermond 20 October d.o.v. op het
R.K. Kerkhof aldaar.

Bidprentje 3

Bidprentje 4

1. Anna Catharina,
2. Maria Anna Hubertina, overleden in 1947, 74 jaar oud, in huwelijk met Jacob Hubert Havenith, 11 kinderen.
3. Maria Catharina, in huwelijk met Wiertz, Johan Joseph, koopman.
4. Maria Josephina.
5. Hubert Joseph, geboren in 1885, Overleden in 1953 te Vaals.

Hij was burgemeester aldaar en gehuwd met Muskens Maria Wilhelmina, geboren te Gennep.

6. Willem, priester te Roermond (Zie bidprentje 4)

B

V. De kinderen van Pieter Aegidius (IV.5) x Schiffelers Agnes, aan de Locht.

V.1 *Maria Christina*, 1840-1915, ongehuwd.

V.2 *Maria Theresia Hubertina*, 1842-1918, huwde in 1872 met Pieter Joseph Senden, 1843-1922, zoon van Willem Senden en van Eys, Anna Catharina. Hun kinderen:

1. Peter Egidius
2. Maria Hubertina
3. Maria Catharina
4. Willem Joseph

V.3 *Maria Josephina Hubertina* 1848-1892 te Bocholtz. In huwelijk met Senden, Wilhelm, 1846-1888 te Bocholtz, zoon van Herman Senden en Hanssen Maria Anna. Geen kinderen.

V.4 *Maria Agnes Hubertina*, 1852-1935 te Locht. In 1889 te Heerlen gehuwd met Lortye, Johannes Hubertus, 1854-1924 te Locht. Hun kinderen:

1. Maria Hubertina Agnes, 1890-1970 te Kerkrade, in huwelijk met Steinbusch Petrus.
2. Andreas Hubert, 1892-1972, in huwelijk met Habets, Maria Gertrude.

V.5 *Anna Maria Philomena*, 1850-1917 te Locht, in huwelijk met Eydem, Leonard

Joseph 1849-1912, gehuwd in Kerkrade in 1891. Zij waren de bewoners van de Brugmolen. Kinderen:

- Peter Egidius, geboren te Kerkrade op 13-03-1892, en
- Anna Maria, geboren te Schin op Geul op 01-11-1887.

Deze kinderen zijn niet nader getraceerd.

V.6 *Maria Catharina Hubertina*, 1846-1928 te Heerlen. Zij huwt te Heerlen met Brouns, Willem Frans, zoon van Gerard Brouns en Mertens, Maria Catharina.

Zij hebben geen kinderen.

V.7 *Joseph Hubert Pieter*, 1844-1926 te Bocholtz (familiegraf te Bocholtz). Zie bidprentjes 5 en 6) Huwde in 1849 te Wittem met Langohr, Maria Ida, 1849-1896 te Bocholtz. Zij was een dochter van Pieter Langohr en Hutschemakers, Maria Catharina. Zij hadden twaalf kinderen, waarvan er zes vrij jong overleden. Hun overige 6 kinderen:

VI.1 *Maria Catharina*, overleden in 1959, 84 jaar oud te Kerkrade, Maria-oord. Ongehuwd.

VI.2 *Peter Joseph Hubertus*, 1877-1953 te Kerkrade. Gehuwd met Bisschofs, Louise geboren te Forster (Dld.) en overleden te Kerkrade in 1972, 88 jaar oud.

Zij waren de bewoners van de hoeve Oud Ehrenstein en hadden twee zoons en twee dochters.

VI.3 *Jan Pieter Hubertus*, 1879-1940 te Kerkrade. Huwt in 1907 te Bocholtz met Steinbusch, Maria Josepha 1883-1945 te Kerkrade. Ze was een dochter van Steinbusch x Dabekausen.

Zij bewoonden vanaf 1921 de Brugmolen en hadden vijf zoons en twee dochters.

VI.4 *Jan Jos Hubert* 1887-1942 ziekenhuis te Heerlen. Huwt in 1915 te Bocholtz met Huntjens, Netta, geboren te Hulsberg in 1889 en overleden te Nuth in 1977. Ze was een dochter van Huntjens x Van Oppen, Hulsberg.

Jesus † Maria † Jozef † Jacobus!
 Bid voor de ziel van zaliger den Heer
Pieter Jozef Hubert Grooten

echtgenoot van wijlen Mejuffrouw
Maria Ida Hubertina Lanckohr.

De dierbare overledene werd geboren te Locht - Heerlen den 30 Juli 1844 en overleed te Bocholtz den 25 Jan. 1926, tijdig gesterkt door de H. H. Sacramenten.

Hoe zoet is de dood, na wel geleefd te hebben. (St. Augustinus.)

Gesproken uit echt katholieke ouders, werd hij van zijn prille jeugd af onderwezen in de vrees des Heeren en volhardde met onwankelbare trouw in een stichtenden levenswandel. (Tob. XIV, 17.)

Inniggehecht aan zijn geloof en godsdienst, was hij voor allen een waar en voorbeeldig christen, die wist, dat de ware godsvrucht, zijn dagelijksch voedsel, de groote schat is, die den mensch de paden der gerechtigheid doet bewandelen, voor de zijnen een goede echtgenoot, een liefdevolle vader, die met zorg waakte over zijn huis en aan zijne kinderen schoone voorbeelden van christelijke deugden heeft nagelaten.

Zijn vast geloof, zijn voorbeeldig leven, alsmede zijn schoone dood, zijn ons een onderpand van troost en vertrouwen, dat hij reeds het loon geniet, weggelegd voor diegenen, die den Heer trouw dienden.

Dierbare kinderen, hebt dank voor de liefde en zorgen, die gij mij gewijd hebt. Blijft eensgezind en bemint elkander met broederlijke liefde. Vaartwel, weest niet bedroefd: zie, ik sterf, maar mijne liefde sterft niet. Hier boven zal ik u beminnen, gelijk ik u op aarde heb bemind. Eens zullen wij elkander wederzien. Bidt voor mij: Mijn Jesus, barmhartigheid! (300 d. afl.)

Drukkerij N.J. Goenen, Simpelveld

Bidprentje 5

JEZUS † MARIA † JOZEF

Bidt voor de ziel van zaliger

**ANNA MARIA TRINETTA
 DUBOIS**

weduwe van

Hubert Joseph Jacobus Grooten

echtgenote van

Alfons Vliegen

geboren te Wittem 6 Juni 1891 en overleden 15 Maart 1949 te Bocholtz.

Met een volledig en voorbeeldig vertrouwen heeft deze goede vrome moeder Gods beschikking aanvaard. Haar enige bezorgdheid ging niet uit naar haar zelf maar naar haar kinderen alleen. Voor hen allen was zij dan ook een lichtend voorbeeld van diepe en eenvoudige godsdienstige overtuiging en beleving. Dat zij daaraan hun hele leven mogen denken.

Mijn dierbare echtgenoot, te vroeg en te plotseling naar menselijke berekening ben ik van U heengegaan. Wil er aan denken dat Gods Vaderwil het enige en het beste houvast is, vooral in moeilijke uren.

Mijn lieve kinderen, volgens menselijke berekening was ook voor jullie mijn overlijden te vroeg. Denkt daarom altijd terug aan wat moeder je altijd heeft geleerd en voorgedaan en ga dezelfde weg.

Bidt allen voor de rust van mijn ziel en dat wij elkaar in de grote rust en vrede der eeuwigheid mogen ontmoeten.

Mijn Jesus, barmhartigheid.

Onze Vader - Wees Gegroet.

Bidprentje 7

Jesus! Maria! Jozeph! Jacobus!

„So du mich morgen suchest, bin ich nicht mehr.“
 Job. 7—21.

Christliches Andenken

an die

wohlachtbare Frau

Maria Hubertina Grooten,

geb. Langohr.

Geboren zu Mechelen den 14. Februar 1849, verchelichte sie sich den 19. Januar 1875, mit **Peter Jozeph Grooten**, welchem sie zwölf Kinder gebär, wovon 6 bereits die himmlische Freude genießen, und starb zu Bocholtz, den 27. April 1896, wohl vorbereitet durch den andächtigen Empfang der hl. Sacramente.

„Auf dich, Herr! hoffe ich, laß mich nimmer zu Schanden werden: nach deiner Gerechtigkeit erlöse mich! Reig zu mir dein Ohr, eile, mich zu retten! Sei mir ein schirmender Gott! In deine Hände befehl ich meinen Geist.“ Ps. 30—2, 3, 6.

„Heiliger Vater! erhalte in deinem Namen die Kinder, die du mir gegeben hast . . . Als ich bei ihnen war, bewahrte ich sie in deinem Namen. Nun aber komme ich zu dir . . . ich bitte dich, daß du sie vor dem Bösen bewahrest.“ Joh: 17—11, 12, 13, 15.

„Mein Jesus! Barmherzigkeit!“ (100 Tage Abl.)
 „Süßes Herz Mariä, sei meine Rettung!“ 300 Tg. Abl.)

Druck von Jacob Nevels, Aachen, Büchel 21.

Bidprentje 6

Met een dankbaar hart gedenken wij

SJENG GROOTEN

echtgenoot van

Jeanny Leerschen

geboren 15 november 1919 te Bocholtz, overleden 15 maart 1987 te Heerlen, begraven 20 maart te Simpelveld (H. Remigius).

De Heer van het heelal laat ons het gezang van de vogels horen, de harmonie van hun stemmen en de muziekinstrumenten met de bedoeling ons aan te sporen in de lange strijd van ons leven op weg naar ons Vaderland. - Het zijn woorden van Augustinus, maar ze leefden in het hart van Sjeng Grooten. Muziek was een stuk van zijn leven. Bijna 25 jaren zong hij bij de gerenommeerde Mastreechter Staar en het is dan ook geen wonder, dat talloze melodieën in hem opwelden onder alle omstandigheden van zijn bestaan, bij zijn werk, in de omgang met de zijnen, vooral met zijn kleinkinderen, die zijn trots waren, bijzonder natuurlijk ook in zijn ontspanning. Het moet hem ook kracht gegeven hebben bij de opbouw en de uitbouw van zijn bedrijf en bemoediging om

tegenslagen te verdragen.

Bidprentje 8

DE PLATSMOLEN.

De Plats- of Pletsmlen behoorde tot de heerlijkheid Nuth en het kasteel Reymersbeek. De laatste heer daarvan was Karel Theodoor, baron van Eynatten.

Hij verkocht de Platsmolen aan Paul Lambert Lekens, licentiaat in de Rechten en oud-Schepen der stad Maastricht. Na zijn overlijden in 1812 ging de nalatenschap over op zijn zoon Paul Auguste Jaques Lekens, die gehuwd was met Henriëtte Ernestine Josephine de Montagne.

In 1823 verpachtte de in Maastricht wonende Henriëtte Lekens-de Montagne de watermolen aan de korenmolenaar Gilles de Loneux. Loneux betrok de molen maar verliet hem weer kort daarna, waardoor het tot een proces kwam. In de loop van de gerechtelijke procedure gaf Loneux de watermolen met de daarbij behorende landerijen in beheer aan de landbouwer Simon Hermans uit Nuth tegen een vergoeding van de helft van de molster en het genot van het akkerloon. In 1824 werd Hermans beboet voor een overtreding van de wet op het gemaal. Loneux werd veroordeeld tot het betalen van de pacht en het weer betrekken van de Platsmolen.

Het echtpaar Lekens-de Montagne had één kind, Marie Louise Pauline Josephine Auguste Lekens. Zij was gehuwd met jhr. Alphons Hilaire Joseph Hubert Michiels van Kessenich. Zij verkocht de Platsmolen met huis en stal in 1876 aan Peter Jozef Maas, molenaar en houtverkoper in Nuth en gehuwd met Maria Catharina Vaessen.

Zevenjaar later, in 1883, verkocht Maas de molen aan Johann Gerhard Krings, molenaar te Süsterseel (Dld. Selfkant), die later ook eigenaar werd van de windmolen in Hunnecum/Nuth.

Als molenaar op de Platsmolen werd hij opgevolgd door zijn zonen Franz Joseph en Johann Jseph Krings, beide ongehuwd.

Op 16 november 1926 werden de watermolen en de windmolen van de erven Krings openbaar verkocht.

De hoogst biedende en de nieuwe eigenaar van de watermolen werd Jan Joseph Hubert Grooten, geboren op 25-05-1887, gehuwd met Josephina Catharina ("Netta") Huntjens, die tot 1926 met zijn broer Piter Joseph Hubert Grooten, geboren 26-03-1877, gehuwd met Louise Bischofs als landbouwer woonde op de hoeve Oud Ehrenstein te Kerkrade.

Hun broer Jan Pieter Hubert Grooten, gehuwd met Maria Josepha Steinbusch, woonde op de Brugmolen te Kerkrade.

Jan Joseph Hubert Grooten overleed in 1942 waarna het maalbedrijf door zijn zonen Jan Pieter, molenaar te Wijnandsrade, Jan Pieter Hubertus, landbouwer, en Hubertus Leonardus Grooten, molenaar in Nuth, werd overgenomen.

Gegevens uit: "*De Molens in Limburg*" door P.W.E.A. van Bussel

VI.5 Maria Agnes, overleden in 1923, 39 jaar oud, te Bocholtz. Huwde in 1909 met Rouschop, Harry, zoon van Nicolaas Joseph Rouschop en Knops, Maria Gertruda. Zij hadden drie dochters en één zoon.

VI.6 Hubertus Joseph Jacob, overleden in 1929, 44 jaar oud. Hij was molenaar "aan de Linde" en gehuwd met Dubois, Anna Maria Trinetta. (zie bidprentje 7) Zij hadden drie dochters en een zoon, Jan Joseph. (Zie bidprentje 8)

In 1926 kocht de familie Grooten x Huntjens de watermolen te Nuth, genaamd "Pletsmeden"

Van hun elf kinderen noemen we:

VII.1 Pierre, 1915-1987, ziekenhuis Heerlen. Gehuwd met met Mia Moonen, overleden in 1966. Hij was molenaar te Nuth en Wijnandsrade.

VII.2 Maria Henriette, geboren op 22-02-1918 en in 1988 overleden te Nuth. Ze was gehuwd met Peusens, Giel. Zij was de tweelingzus van:

VII.3 Pieter Joseph, geboren op 22-02-1918 en overleden op 05-10-1943 te Nuth (oorlogsslachtoffer). Hij was gehuwd met Gerards, Hubertina Elisabeth.

Hopelijk worden bloed- en aanverwanten door deze "posthume gegevens" geïnspireerd tot eventuele correcties en recente aanvullingen

Met veel dank aan:

*mevr. Emy Steibusch-Huyts te Welten,
Wiel van Loo te Kerkrade en
Broeder Lambertus Moonen te Mamelis,*

die mij loyaal nadere gegevens ter beschikking stelden.

Met zijn gezin op weg naar een veilig onderkomen werd Jeu Grooten door een bomscherf geraakt. Hij zou een half jaar later aan deze verwonding overlijden.

JEZUS † MARIA † JOZEF † BAVO

Gedenk in uwe gebeden de ziel van zaliger

Peter Joseph Grooten

Echtgenoot van

Hubertina Elisabeth Gerards

De dierbare overledene werd geboren te Bocholtz den 22 Februari 1918 en na een smartvol lijden overleed hij godvruchtig in het R. K. Ziekenhuis te Heerlen, gesterkt door de H. Sacramenten der stervenden den 13 April 1943.

1943 In de kracht van zyn leven gaat hij naar het graf als slachtoffer van het bombardement op 5 October 1943, dat zooveel leed heeft gebracht over ons gewest.

In waarheid mag hij den H. Man Job nazeggen: „Ik heb ellendige maanden voor mijn deel gekregen en kommervolle nachten geteld“. Geduldig echter heeft hij zijn lijden gedragen en terwijl zyn lichaam langzaam bezweek, won zijn ziel aan kraelt, zoodat hy geheel overgegeven aan Gods H. Wil den dood tegemoet ging.

Dierbare echtgenoot, treur niet zooals zij die geen hoop hebben, maar houd God voor oog en opdat Hij u de kracht geve, om onze kleine lievelingen door woord en voorbeeld christelijk op te voeden.

Lieve moeder, broeders en zusters geen tranen vraag ik, maar gebed, opdat myn ziel wel dra ruste in vrede.

O Maria zonder zonden ontvangen, bid voor ons die onze toevlucht tot u nemen. (300 d. afl.)

Drukkerij Tillmans, Nuth.